

Freinet

ZORGBELEID

INHOUD

ELKE KLAS EEN ZORGBREDE KLAS.....P	3
1. Leerkrachten houden rekening met diversiteit tussen kinderen .....P	4
2. De leerkracht houdt rekening met de eigen ontwikkeling van een kind..... P	5
3. De leerkracht ondersteunt de zelfstandigheid van elk kind, zodat het zijn eigen weg kan gaan..... P	6
4. De leerkracht bekijkt een leerling als persoon..... P	7
5. De leerkracht heeft een positieve ingesteldheid..... P	8
6. De leerkracht handelt vanuit een ontmoetende leerkrachtenstijl..... P	9
7. De leerkracht realiseert een krachtige leeromgeving..... P	10
8. De leerkracht observeert goed..... P	11
Zorgverbreding: Hoe werkt het zorgteam.....P	12
1. OP SCHOOLNIVEAU	
1.1. Het leerlingvolgsysteem.....P	13
1.2. Het leerlingendossier..... p	14
1.3. Het intern multidisciplinair overleg (MDO)	
1.4. Contacten met ouders..... P	15
1.5. Uitwisseling van expertise op niveau van de scholengemeenschap	
1.6. uitbouw van een zorgnetwerk	
1.7. Informatieverstrekking..... P	16
1.8. Zelfevaluatie en bijsturing van het zorgbeleid	
2. OP LEERKRACHTENNIVEAU	
2.1. Het geven van didactische suggesties..... p	17
2.2. Hulpmiddelen aanreiken inzake detectie en probleemanalyse	
2.3. Handelingsgericht werken	
3. OP LEERLINGENNIVEAU	
3.1. Hulp bieden aan individuele leerlingen of groepjes leerlingen met leer- of gedragsproblemen..... P	20
3.2. Samen uitvoeren van de handelingsplanning	
3.3. Curriculumdifferentiatie	

Elke klas, een zorgbrede klas

Onder algemene zorg verstaan we de brede waaier aan didactische handelingen die iedere leerkracht uitoefent om via kwaliteitsonderwijs optimale ontwikkelingskansen te bieden aan alle leerlingen. **De leerkracht tracht zijn klas uit te bouwen tot een zorgbrede klas, tot een krachtige leeromgeving** waarin elk kind ongeacht zijn leervermogen, zijn voorkennis, zijn sociale situatie of afkomst, aan zijn trekken komt.

Bij het uitbouwen van kwaliteitsonderwijs staat preventie centraal. Voorkomen is beter dan genezen! Dit betekent dat elke leerkracht een goed zicht probeert te krijgen op de ontwikkeling van zijn leerlingen om hen vervolgens gericht te ondersteunen en hen te geven wat ze nodig hebben. De leerkracht probeert in te spelen op deze zorgvragen, wetende dat kinderen ontwikkelen volgens een eigen tempo en eigen ritme.

In acht belangrijke punten lichten we toe hoe we deze zorgbrede aanpak in de klas concrete willen realiseren. Deze punten vormen voor ons de fundamenten van een zorgbrede klas.

1. Leerkrachten houden rekening met diversiteit tussen kinderen.

Elk kind heeft andere interesses, andere mogelijkheden en een andere sociale of culturele achtergrond. Het spreekt voor zich dat dit een invloed kan hebben op het leerproces van kinderen. Leerkrachten hebben hier begrip voor en houden rekening met deze factoren.

Jongste kleuters	<p>De leerkracht krijgt in de loop van het schooljaar zicht op de verschillen.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> De ene kleuter kan al bijna zelfstandig naar het toilet en een ander heeft hier nog wat moeite mee.</p>
Oudste kleuters	<p>De leerkracht past het aanbod van de materialen aan. In het hoekenwerk wordt ingespeeld op de verschillende mogelijkheden van de kleuters.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Een kleuter kan een puzzel maken met 40 stukken en een andere kleuter heeft nog hulp nodig bij een puzzel van 10 stukken.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Er zijn keuzehoeken en keuzematerialen voor verschillende interesses en verschillende niveaus van ontwikkeling</p> <p>Ook de activiteiten of de thema's worden aangepast naargelang de interesse van de kleuters, aan de hand van de onderzoeksvragen die bij hen opborrelen.</p>
Eerste graad	<p>In de lagere school proberen we de heterogeniteit tussen de leerlingen op te vangen door op de klassikale instructie een gedifferentieerde verwerking te laten volgen.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> In de lessen taal vind je oefeningen op 3 niveaus: eenvoudigere oefeningen op het instructieniveau en moeilijkere oefeningen voor leerlingen die de leerstof al onder de knie hebben..</p>
Tweede graad	<p>De leerlingen kunnen binnen hoekenwerk eigen keuzes bepalen naargelang hun interesses.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Een meer talige leerling verkiest een kruiswoordraadsel in plaats van een rekenraadsel.</p>
Derde graad	<p>In kringgesprekken kunnen leerlingen te kennen geven wat hun interesses zijn en de leerkracht kan hierop inspelen.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> De leerlingen kiezen zelf het onderwerp van het project.</p>
Lessen L.O.	<p>Toestellen en materialen worden aangepast aan de leeftijd en aan verschillen tussen de kinderen</p>

2. De leerkracht houdt rekening met de eigen ontwikkeling van een kind.

Binnen bepaalde grenzen houdt een leerkracht rekening met het eigen tempo en het eigen traject van elk kind om tot ontwikkeling te komen. Kinderen kunnen hun eigen ontwikkelingsniveau te volgen, wanneer dit haalbaar is binnen de klaswerking. Er wordt hierbij rekening gehouden met de draagkracht van de leerkracht, de samenstelling van de klas, de ernst van eventuele problematieken, ...

Jongste kleuters	We geven de kleuters de tijd die ze nodig hebben om een activiteit af te werken. <i>Voorbeeld:</i> puzzelen, eten en drinken ...
Oudste kleuters	Kleuters beslissen zelf mee over de deadline van hun onderzoeksvraag. <i>Voorbeeld:</i> Twee dagen voor een onderzoekje over een zonnebloem.
Eerste graad	Er is een differentiatie bij taken Nederlands <i>Voorbeeld:</i> Extra uitdagende oefeningen (wolkje) voor snellere leerlingen. <i>Voorbeeld:</i> Er is differentiatie bij werkbundel voor thuis: leerlingen bepalen zelf of, wat en wanneer ze deze bundel afwerken.
Tweede graad	Er zijn allerhande materialen (rekenkaarten, fiches, tafelkaartjes, extra-oefeningen) voor snellere en tragere leerlingen.
Derde graad	Bij het individueel zelfstandig werk is ingebouwd rekening gehouden met het eigen tempo en kunnen van leerlingen.
Lessen L.O.	Loopafstanden worden aangepast aan motorische capaciteiten. De lessen zijn gradueel opgebouwd. Tijdens de zwemlessen wordt gewerkt met niveaugroepen.

3. De leerkracht ondersteunt de zelfstandigheid van elk kind, zodat het zijn eigen weg kan gaan.

Jongste kleuters	<p>Kleuters oefenen zich dagelijks in zelfredzaamheid en worden hierbij gestimuleerd door de juf.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> bij toiletbezoek, jassen uit en aan, schooltas open en dicht, computer aan- en uitzetten...</p>
Oudste kleuters	<p>kleuters krijgen heel wat kansen voor zelfsturing. <i>vb het keuzebord hanteren bij hoekenwerk en andere activiteiten</i></p> <p><i>Voorbeeld:</i> Kleuters krijgen verschillende opdrachten (ontdekdozen, werken met plannetjes, ...) en werken deze zelfstandig af.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Elke kleuter heft een klaskaak vb. bekers wassen, klas vegen, ...</p>
Eerste graad	<p>De zelfinstructiemethode (5 mannetjes met hoed) wordt toegepast in de werkbladen van taal en rekenen.</p> <p>In individueel zelfstandig werk wordt regelmatig zelfcorrectie gebruikt.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> De leerlingen verbeteren zelf hun gemaakte oefeningen a.h.v. een correctiesleutel.</p>
Tweede graad	<p>Leerlingen plannen zelf hun onderzoeken en voeren dit zelfstandig uit.</p>
Derde graad	<p>Er wordt veel beroep gedaan op de zelfstandigheid van leerlingen</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Tijdens individueel zelfstandig werk verwerken leerlingen zelfstandig geziene leerstof.</p>
Lessen L.O.	<p>Kinderen kunnen jassen, schoenen, turnkledij zelf aan- en uitdoen.</p> <p>Bij sportevenementen wordt beroep gedaan op verantwoordelijkheid en zelfstandigheid.</p>

4. De leerkracht bekijkt een leerling als persoon.

De leerkracht betreft alle lagen van de totale persoon van het kind in het onderwijsaanbod, zodat elk kind de kans krijgt om zijn eigen talenten te ontwikkelen.

Jongste kleuters	<p>De leerkracht heeft aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kleuters.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Een kleuter leert afscheid nemen, voelt zich goed in de klas en op de speelplaats, ...</p>
Oudste kleuters	<p>Het aanbod van activiteiten bestrijkt een hele waaier van ontwikkelingsaspecten rond de totale persoonlijkheid.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Activiteiten rond het muzische, het manuele, bewegingsactiviteiten, denkactiviteiten, talige activiteiten, gesprekken rond gevoelens, ...</p>
Lagere school	<p>In alle klassen komen de sociale vaardigheden aan bod via de Axenroos. In kringgesprekken kunnen conflicten uitgesproken worden aan de hand van de dieren in de axenroos.</p> <p>In de praatronde werken we met een gevoelsronde waarin kinderen zichzelf een score geven. Hierdoor kunnen gedurende de dag kinderen rekening houden met elkaars gemoedstoestand.</p> <p>Kinderen leren een praatronde leiden, verslag nemen, compromissen sluiten, democratisch beslissen, ...</p>
lessen bewegingsopvoeding	<p>Sportactiviteiten worden niet alleen voorbehouden voor de besten. Iedereen is toegelaten en welkom op de sportactiviteiten tijdens de middag.</p> <p>Positieve ingesteldheid is ook bij bewegingsopvoeding belangrijk. Kleuters voelen zich goed bij bewegingsactiviteiten in de turnzaal.</p>

5. De leerkracht heeft een positieve ingesteldheid.

Leerkrachten besteden voldoende aandacht aan de positieve ingesteldheid, een basisvoorwaarde om te komen tot een dynamisch-affectief evenwichtige persoon. We verwachten van elk kind het beste en beschouwen elk kind als bekwaam. Elk kind is ergens goed in.

Jongste kleuters	<p>In de eerste kleuterklas komt de aandacht voor de positieve ingesteldheid en het welbevinden van elke kleuter op de eerste plaats. "Nestwarmte" bieden is heel belangrijk.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Een kleuter kan zich pas openstellen voor nieuwe dingen (leren) wanneer hij/zij zich goed voelt.</p>
Oudste kleuters	<p>De leidster werkt dagelijks aan het positieve zelfbeeld van de kleuter.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> De kleuter krijgt een stukje verantwoordelijkheid (klastaken, onderzoeken uitvoeren). Er worden regelmatig momenten van rust ingelast (vb. praatronde en dagafsluiting voor reflectie en vooruitblikken)</p> <p>Ook hier kan de axenroos met de totemdieren het zelfbeeld van kinderen positief beïnvloeden.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> De bever leert ons te zorgen voor anderen, de poes leert ons om te genieten van alle goede dingen enz...</p>
Lagere school	<p>De leerkracht heeft speciale aandacht voor het welbevinden in de praatronde.</p> <p>Een positief zelfbeeld bouwt men niet op ten koste van iemand anders. vb Het rapport is een woordrapport. Er wordt een objectief beeld geschetst van het kind, zonder het te vergelijken met andere kinderen (geen punten, geen gemiddelden, ...)</p> <p>In de praatronde peilt de leerkracht naar de manier hoe leerlingen zichzelf, hun omgeving en de wereld zien.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> gesprekken over wat zij belangrijk vinden in het leven (welke waarden).</p> <p>Aan de hand van een talentenweide beseffen de kinderen dat iedereen in iets goed is. Door het visualiseren van de sterktes van elk kind, zien kinderen dat iedereen kwaliteiten heeft.</p> <p>Elke dagafsluiting eindigt de klas met het uitdelen van pluimen.</p> <p>In het intern MDO worden naast tekorten ook de positieve eigenschappen van de kleuters besproken. Dit kan een waardevol aankopingspunt zijn voor hulp en interventie. We kunnen vertrekken van waar het kind goed in is.</p> <p>De leerkracht zal bij onaanvaardbaar gedrag ik-boodschappen geven en de kinderen leren om dit zelf ook op deze manier te doen.</p>
Lessen L.O.	<p>In bewegingsopvoeding en sport is fair-play een belangrijke waarde.</p> <p>In onze school wordt veel belang gehecht aan sport en sportiviteit.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Allerlei sportactiviteiten tijdens de middagspeeltijden, actieve speelplaats met veel bewegingsmogelijkheden en materialen (basketbalringen, voetbaldoelen, fietsen, een goed uitgeruste sporthal)</p>

6. De leerkracht handelt vanuit een ontmoetende leerkrachtenstijl.

De leerkracht respecteert en waardeert kinderen in hun eigenheid. Hij luistert, kijkt en neemt een responsieve houding aan. Kinderen kunnen zichzelf zijn.

kleuterklassen	<p>De leerkracht heeft oog voor wat er leeft bij de kleuters, hun ervaringswereld. Dit kan volledig aan bod komen in onze werking met onderzoeken. Kleuters kunnen in kleine groepjes aan de slag gaan met hun eigen onderzoeksvraag.</p> <p>De leerkracht zorgt ervoor dat alle kleuters de kans krijgen om zich te uiten.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> De leerkracht luistert actief tijdens de kringen en leert ook aan de andere kleuters om dit te doen.</p>
Lagere school	<p>De leerkracht toont interesse voor de leerlingen. Kinderen kunnen met hun verhalen terecht in de praatronde en andere kringen.</p> <p>De leerkracht zorgt dat hij/zij bereikbaar is voor de leerlingen.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> De leerlingen weten dat zij de leerkracht op elk moment kunnen aanspreken bij vragen of problemen, van schoolse aard of andere.</p> <p>Leerlingen kunnen problemen aankaarten via de wekelijkse klasraad. In de klas is een brievenbus waarin ze een voorstel kunnen lanceren, kritiek kunnen geven of iemand een pluim kunnen geven.</p>
Lessen L.O.	<p>Kinderen krijgen kansen om te tonen wat ze geleerd hebben bij hun sportclub (aangepaste rekoefeningen, opwarmingsoefeningen enz...)</p>

7. De leerkracht realiseert een krachtige leeromgeving.

In een krachtige leeromgeving is er ruimte voor differentiatie, keuzemomenten, duidelijke structuur, positieve verwachtingen, aangepaste materialen, ... Er heerst een aangename sfeer die succeservaringen benadrukt. Ouders en kinderen hebben inspraak.

Kleuters	<p>Het welbevinden is in alle klassen de eerste bekommernis van de leerkracht.</p> <p>In de klas wordt gezorgd voor een duidelijke structuur.</p> <p><i>Voorbeeld:</i> Afspraken worden gemaakt en nageleefd, de vijf mannetjes met hoeden zorgen voor duidelijkheid in hoe ik dit kan leren.</p> <p>De leerkracht zorgt voor een goed contact tussen school en thuis (ouders).</p> <p><i>Voorbeeld:</i> de blog waarop twee maar per week informatie uit de klas verschijnt, de map met weekplanning, ...</p>
Lagere school	<p>De leerkracht is er zich van bewust dat een aangename sfeer in de klas het leren bevordert. vb de leerkracht zorgt voor "tussendoortjes" die het werken aangenaam maken; de leeruitstappen zijn tegelijk leerrijk en plezierig.</p> <p>Samen met de kinderen worden de leefregels voor de klas opgesteld.</p> <p>Ouders zijn op verschillende vlakken een grote hulp op school. Zij worden ingeschakeld als zwemouders, leesouders, onderzoeksouders, ...</p> <p>Inspraak van kinderen is een geschikt middel om de samenleving op school beter te maken. Via de klasraad kunnen punten doorgegeven worden voor de schoolraad. In de schoolraad zitten twee afgevaardigden van elke klas.</p> <p>In het hoekenwerk en het individueel zelfstandig werk zitten alle elementen om te zorgen voor een krachtige leeromgeving. Leerlingen kunnen door plannen, kiezen, werken met aangepaste materialen komen tot fundamenteel leren.</p>
Lessen L.O.	<p>Er is een vlotte samenwerking met de sportdienst van de gemeente (sportkampen, sportdag, ...).</p>

8. De leerkracht observeert goed.

Een goede observatie door de leerkracht is essentieel om het kind te leren kennen. De leerkracht rapporteert op een duidelijke manier aan de ouders, met aandacht voor de totale persoon van het kind.

Kleuters	<p>De leerkracht observeert de kleuters en noteert haar bevindingen in het dossier.</p> <p>Na een intern MDO (bij eventuele problemen) wordt met de ouders contact opgenomen.</p> <p>Er zijn tijdens het jaar individuele oudercontacten voorzien. Deze worden gemeld in de schoolkalender. Doordat ouders hun kinderen in de klas mogen brengen of ophalen, is er mogelijkheid tot informeel contact.</p> <p>Het kindvolgsysteem is als volgt opgebouwd :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Observatielijsten die de ontwikkeling in kaart brengen ▪ interventies worden gezocht om de ontwikkeling verder te stimuleren ▪ vaststellingen en acties worden bijgehouden in het individueel dossier van het kind <p>In persoonlijke oudercontacten wordt duidelijk meegedeeld welke de eventuele problemen zijn.</p>
Lagere school	<p>De leerkracht observeert de kinderen in allerlei activiteiten. vb tijdens kringgesprekken, in groepswork, op de speelplaats, tijdens uitstappen, ...Deze observaties helpen om het kind beter te leren kennen.</p> <p>De rapportering naar ouders is uitvoerig en duidelijk. Naast een figuurlijke foto van hun kind (samenvatting over de evolutie van het kind) is er een uitgebreide doelenlijst van alle leerstofonderdelen.</p> <p>Duidelijke doelen zorgen voor doorzichtigheid en een hulp voor de leerkracht bij het volgen van de leerling.</p> <p>Werkblaadjes uit de klas worden meegegeven zodat ouders zich een beeld kunnen vormen over: inhoud, moeilijkheidsgraad van de leerstof.</p> <p>Op het rapport vinden ouders ook een onderdeel over sociale vaardigheden dat door leerkracht en leerling samen besproken werd.</p>
Lessen L.O.	<p>De evaluaties bewegingsopvoeding worden mee opgenomen in het rapport.</p>

Zorgverbreding: **Hoe werkt het zorgteam ?**

Een zorgbrede klas en zorgverbreding zijn complementair en overlappen elkaar. De zorgbrede klas is het fundament waarop een efficiënte zorgverbreding wordt gebouwd.

Wanneer een zorgbrede aanpak in de klas niet volstaat, moeten we onze zorg verbreden. Bij die kinderen waar de ontwikkeling anders verloopt dan normaal (trager, sneller) en bij de leerlingen die dreigen kansen te missen, is extra zorg noodzakelijk.

Deze extra zorg is in eerste instantie vooral preventief gericht. We proberen te voorkomen dat er meer (grotere) problemen ontstaan, door leerkracht en leerling op een gepaste manier te ondersteunen binnen de klascontext. Voor een aantal leerlingen zal dit niet volstaan. Deze leerlingen hebben nood aan een gerichtere, individuelere aanpak. Via speciale interventies zullen we proberen de leerling verder te begeleiden en te remediëren. Eventueel wordt een handelingsplan opgesteld en een remediëringstraject uitgestippeld.

Voor een aantal kinderen zal de zorg op school echter nog ontoereikend zijn omwille van zeer specifieke onderwijsbehoeften. Ook in een zorgverbredend schoolklimaat blijven de middelen van een school beperkt. Soms beschikt het team niet over de nodige deskundigheid of middelen om een leerling in zijn ontwikkeling te begeleiden. Samen met de ouders gaan we op zoek naar een geschikte begeleiding buiten de school. Hiervoor werken we samen met het CLB en doen we eventueel een beroep op logopedisten, kinesitherapeuten, revalidatiecentra, ...

Om dit traject voor elke leerling die dat nodig heeft te kunnen realiseren, worden vanuit de school een aantal gunstige voorwaarden gecreëerd om dit zorgbeleid mogelijk te maken.

1. OP SCHOOLNIVEAU

1.1. Het leerlingvolgsysteem

Onze school probeert op elk moment een zo volledig mogelijk beeld te hebben van een leerling. Observaties van de klasleerkracht en de rapporten worden aangevuld met een aantal gestandaardiseerde toetsen. Deze verschillende bronnen worden samengebracht in het leerlingvolgsysteem. Op die manier hebben de klasleerkracht en het zorgteam een overzicht van de ontwikkeling van elk kind.

A. Observaties door de leerkracht

Op basis van het werk in de klas observeert de leerkracht het kunnen van elk kind. Deze observaties zijn van essentieel belang om eventuele moeilijkheden tijdig te detecteren. Op geregelde tijdstippen worden observaties aangevuld met toetsen over de geziene leerstof. Toetsen worden kwalitatief, dus zonder punten, bekeken door leerkrachten. In onze school willen leerkrachten toetsen gebruiken al seen hulpmiddel om het didactisch handelen bij te sturen.

B. Gestandaardiseerde toetsen

Naast de observaties tijdens het werken in de klas en de toetsen, halen we ook informatie uit gestandaardiseerde toetsen. Dit zijn toetsen waarvan de resultaten vergeleken kunnen worden met resultaten van leeftijdsgenoten in andere scholen. Op die manier wordt het beeld van kinderen die extra stimulansen nodig hebben aangevuld. De resultaten van deze toetsen worden geanalyseerd door het zorgteam. Tijdens een intern overleg worden deze resultaten meegenomen in de bespreking van een leerling, maar nooit ter vervanging van het beeld dat de leerkracht heeft van een kind vanuit de klas.

Deze toetsen zijn louter informatief voor de leerkracht, de resultaten ervan worden niet systematisch besproken met ouders. De toetsen worden ook niet meegegeven naar huis, wel ter inzage aangeboden.

Onze school neemt volgende toetsen af:

- Toeters en Kontrabastesten peilen bij kleuters uit de derde kleuterklas naar basisvoorwaarden voor lezen, schrijven en rekenen. De leerkracht neemt de Toetertoetsen in februari of maart af in groep. In juni wordt alleen bij die kinderen waarbij de leerkracht problemen vermoedt, de Kontrabastoets afgenomen. De resultaten van de toetsen worden besproken op een intern MDO.
- LVS-toetsen Wiskunde (Vrij CLB – Dudal) peilen naar de kennis op het vlak van wiskunde. De toetsen worden drie keer per jaar klassikaal afgenomen door de leerkracht. De zorgcoördinator geeft resultaten in in een computerprogramma en bezorgt de outprint aan de leerkracht.
- LVS-toetsen Spelling (Vrij CLB – Dudal) peilen naar de kennis op vlak van spelling. De toetsen worden klassikaal afgenomen door de leerkracht. De

zorgcoördinator geeft resultaten in in een computerprogramma en bezorgt de outprint aan de leerkracht.

- AVI-toetsen peilen het technische leesniveau. De toetsen worden in december en juni afgenomen door het zorgteam en besproken met de klasleerkracht.
- OVSG-toetsen peilen naar de algemene kennis van de eindtermen bij leerlingen uit het zesde leerjaar. De toetsen worden volgens voorgeschreven procedures afgenomen en verbeterd.

1.2. Het leerlingendossier

Alle relevante informatie over een leerling wordt bewaard in zijn leerlingdossier. Het dossier bevat algemene gegevens met betrekking tot de inschrijving in onze school, de rapporten en de afgenomen gestandaardiseerde toetsen. Het leerlingdossier geeft ook een kort verslag van oudergesprekken. Op deze manier verkrijgt de school een totaalbeeld van het kind en zijn we in staat adequaat in te spleen op ieders noden.

Het dossier van zorgleerlingen vertrekt van de meldingsfiche voor het intern MDO. Er is een overzicht te vinden van ondernomen acties en het chronologische verloop ervan. Daarnaast verzamelen we ook de verslagen van eventuele externe hulpverleners.

De zorgcoördinator is aanwezig op alle besprekingen waar ook het CLB of externen op aanwezig zijn. Hij maakt een verslag van deze besprekingen, zorgt dat alle partijen voldoende gehoord worden en bewaakt de openheid binnen de gesprekken. De verslagen van deze gesprekken komen in het leerlingendossier. De leerlingendossiers worden bewaard in het zorglokaal en zijn toegankelijk voor alle leerkrachten.

Vanaf het schooljaar 2011 – 2012 wordt gestart met het digitaliseren van dit dossier op smartschool. Op die manier is alle informatie voor de leerkrachten overal toegankelijk.

1.3. Het intern multidisciplinair overleg (MDO)

Elke drie weken wordt er een intern MDO binnen de school georganiseerd. Dit is een overlegmoment tussen de klasleerkracht, het zorgteam en de coordinator. Leerlingen die besproken worden tijdens dit overleg, worden vooraf gemeld. Het MDO wordt voorbereid door de klasleerkracht. Hij schetst de probleemsituatie én de sterktes van de leerling en geeft aan welke acties hij al ondernam in de klas. Tijdens het overleg wordt het probleem verder uitgediept. Er worden afspraken gemaakt betreffende de nodige zorg. Deze afspraken gaan van een observatie door het zorgteam in de klas over een doorverwijzing naar een externe instantie tot het opstellen van een handelingsplan voor deze leerling.

1.4. Contacten met ouders

Onze school is voorstander van een rechtstreekse communicatie waarbij ouders eerst de betrokken begeleiders aanspreken. Soms is dit niet mogelijk. In dit geval kan je bij de zorgcoördinator terecht voor een gesprek over een kind. Samen wordt bekeken hoe het probleem en de communicatie ervan het beste aangepakt kan worden. Een samenvatting van dit gesprek wordt steeds aan de betrokken begeleider gegeven.

Wanneer een leerling besproken werd op een intern MDO en wanneer naar aanleiding hiervan acties ondernomen worden op school, worden de ouders hiervan op de hoogte gebracht. Dit gebeurt in eerste instantie door de klasleerkracht, maar kan ook door de zorgcoördinator gebeuren. Ouders kunnen uitgenodigd worden voor een gesprek op school waarbij klasleerkracht en zorgcoördinator aanwezig zijn om samen alle aspecten van het probleem te verduidelijken.

1.5. Uitwisseling van expertise op niveau van de scholengemeenschap

Het zorgteam van De Pit werkt nauw samen met andere zorgcoördinatoren in de scholengemeenschap. Maandelijks vergaderen al de zorgcoördinatoren samen. Bij het begin van elk schooljaar wordt een focus bepaald waaraan gewerkt zal worden.

Het zorgoverleg ondersteunt het zorgteam. Algemene thema's (voorbeeld: kinderen observeren en evalueren) worden bekeken in al hun aspecten en verder uitgediept. De scholengemeenschap werkt samen aan standpunten binnen deze thema's waarbij ruimte blijft voor een schooleigen aanpak. Verder ondersteunt dit zorgoverleg de concrete werking van het zorgteam. Collega's uit een andere school hebben misschien al ervaring met een problematiek die voor onze school nieuw is.

1.6. Uitbouw van een zorgnetwerk

Het zorgteam werkt nauw samen met het CLB. Indien nodig wordt samen met het CLB gezocht naar gespecialiseerde diensten om hulpvragen te beantwoorden. De zorgcoördinator is het aanspreekpunt voor het CLB. Leerkrachten kunnen hun vragen en bezorgdheden aan de zorgcoördinator, die deze op zijn beurt met het CLB bespreekt.

Er wordt een netwerk uitgebouwd van personen, diensten en scholen waarmee kan samengewerkt worden en waar we ondersteuning kunnen vinden. Het gaat niet alleen om een samenwerking met zorgcollega's op andere scholen, maar ook om collega's uit het buitengewoon onderwijs, GON-begeleiders, logopedisten, kinesitherapeuten, psychologen, ...

1.7. Informatieverstrekking

Het zorgteam werkt aan een toegankelijke orthotheek voor leerkrachten. In deze bibliotheek vinden leerkrachten boeken die meer informatie geven over specifieke problematieken. Daarnaast willen we leerkrachten ook praktisch ondersteunen met een verzameling differentiatiematerialen.

1.8. Zelfevaluatie en bijsturing van het zorgbeleid

Op regelmatige tijdstippen wordt het zorgbeleid van de school geëvalueerd door het voltallige team. Op basis van deze gesprekken wordt het beleid bijgestuurd waar nodig.

2. OP LEERKRACHTNIVEAU

2.1. Het geven van didactische suggesties

Omgaan met diversiteit in een klas vraagt soms een andere aanpak van de leerkracht. Het zorgteam gaat samen met de leerkracht op zoek naar die aanpak die het beste past bij dat specifieke kind. Op die manier willen we preventief werken en vermijden dat het onderwijsgedrag onvrijwillig achterstanden en / of problemen genereert.

2.2. Hulpmiddelen aanreiken inzake detectie en probleemanalyse

Klasobservaties en een aantal gestandaardiseerde toetsen geven de leerkracht een objectief beeld over de kennis van een kind. Wanneer de leerkracht merkt dat een bepaald kind het moeilijk heeft in de klas, probeert het zorgteam de oorzaak en omvang van het probleem te achterhalen. Tijdens interne MDO's verhelderden we zorgvragen en proberen we een correct beeld te schetsen van de situatie. Het spreekt voor zich dat we het kind hierbij beschouwen als een persoon met sterktes, zonder het probleem uit het oog te verliezen.

2.3. Handelingsgericht werken

Binnen het zorgteam kiezen we voor een handelingsgerichte aanpak van een probleem. We werken vraaggestuurd en oplossingsgericht. Hulpvragen van het kind, de leerkracht of ouders zijn hierbij het uitgangspunt. Elke zorgvraag vraagt een specifieke aanpak: wat heeft dit kind nodig, zowel op pedagogisch-didactisch als op sociaal emotioneel vlak? Na een goede diagnostiek worden noden in kaart gebracht, zowel bij leerlingen, leerkrachten als ouders. De aanpak wordt systematisch geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd.

A. Ondersteunen via een handelingsgerichte diagnostiek

Tijdens een intern MDO en tijdens een MDO met een CLB-medewerker wordt in kaart gebracht wat goed gaat en welke aspecten nog onderzocht worden. De hulpvragen worden uitgediept.

B. Samen werken aan het opstellen van een handelingsplan

Eens de grootste zorgen duidelijk zijn, willen we doelen vooropstellen om deze problemen te verhelpen. Doelen worden realistisch en in een transactioneel kader opgesteld. Kinderen zijn voortdurend in interactie met hun omgeving. Bij de aanpak van een probleem werken kind, ouders, leerkrachten, CLB en eventuele externe deskundigen op een constructieve manier samen. We gaan ervan uit dat elke partij competent, zorgzaam en betrokken is, om zo tot een optimale begeleiding van een kind te komen. Kinderen worden zo vaak mogelijk actief betrokken, zodat ze grip krijgen op hun eigen leerproces.

Het handelingsplan wil duidelijke afspraken maken over wie welk deel van de begeleiding voor zijn rekening neemt. Alle mogelijke haalbare maatregelen die voor het kind van betekenis kunnen zijn, kunnen in principe in een handelingsplan opgenomen worden.

C. Evaluatie van het handelingsplan

Wanneer een handelingsplan wordt opgemaakt, is het essentieel dat de betrokken partijen regelmatig samen zitten om alle acties te evalueren. Welke zaken werken? Welke aspecten van het probleem kunnen we beter anders aanpakken. We willen kort op de bal spelen om zo snel mogelijk een, voor dit kind, ideale aanpak te vinden.

3. OP LEERLINGNIVEAU

.3.1. Hulp bieden aan individuele leerlingen of groepjes leerlingen met leer- of gedragsproblemen

Naar aanleiding van een bespreking op een intern MDO kan iemand van het zorgteam werken met individuele of kleine groepjes leerlingen.

A. Verlengde instructie in de klas

Alle klassen van de lagere school krijgen op gezette tijdstippen een ondersteuning van het zorgteam. Het zorgteam werkt op deze momenten in de klas. Het zorgteam begeleidt het individueel zelfstandig werk, waardoor de leerkracht ruimte krijgt voor extra instructie aan zorgleerlingen. Aan de andere kant kan de leerkracht er ook voor kiezen om de leerlingen die dat nodig vinden een verlengde instructie te geven bij een lid van het zorgteam. Op deze manier werken we preventief aan zorg. Kinderen die het even moeilijker hebben in de klas, worden meteen opgevangen.

B. Remediëring uit de klas

In specifieke gevallen werkt een zorgleerkracht met kinderen in een aparte, rustige ruimte. Kinderen die bepaalde leerstofonderdelen gemist hebben of die bepaalde vaardigheden nog niet verworven hebben, kunnen ondersteund worden buiten de klas.

Het zorgteam stelt in dit geval ook een handelingsplan op.

3.2. Samen uitvoeren van de handelingsplanning

Het zorgteam ondersteunt de leerkracht in het uitvoeren van de handelingsplanning. Deze ondersteuning is divers en vraaggestuurd.

3.3. Curriculumdifferentiatie

Het zorgteam coördineert, organiseert en ondersteunt de curriculumdifferentiatie voor individuele leerlingen of voor groepen van leerlingen. Leerkrachten spelen in overleg met ouders en het zorgteam zo optimaal mogelijk in op concrete noden van ieder kind. Afhankelijk van de mogelijkheden en moeilijkheden van een kind kunnen we op verschillende manieren differentiëren. De school bekijkt dan welke manier van differentiëren de leerling in kwestie het beste helpt.

A. Differentiatie naar doelen en inhouden

We kunnen een onderscheid maken tussen basisleerstof en verrijkingsleerstof. Het volstaat voor kinderen met leermoeilijkheden om de basisleerstof onder de knie te krijgen. Kinderen die heel goed zijn in een bepaald leerstofonderdeel kunnen hun tanden stukbijten op verrijkende oefeningen.

Kinderen met een ernstige leerstoornis kunnen naast stimulerende en remediërend maatregelen ook dispenserende maatregelen krijgen. Dit betekent dat ze vrijgesteld kunnen worden van een bepaald leerstofonderdeel.

Hoofdrekenen mag dan met een rekenmachine of ze hoeven spellingregels niet uit het hoofd te leren, maar kunnen altijd een opzoekboekje gebruiken, ...

B. Differentiatie naar werkvormen

Elk kind heeft een eigen leerstijl. Het ene kind heeft een uitmuntend ruimtelijk inzicht en onthoudt informatie beter in een schema. Andere kinderen hebben nood aan duidelijke en verbale stappenplannen om opdrachten tot een goed einde te brengen.

Leerstof wordt op verschillende manieren aangebracht en kinderen krijgen de kans op ze op een gevarieerde manier in te oefenen. Hoekenwerk en individueel zelfstandig werk bieden hiervoor de ruimte.

C. Bijzondere pedagogische maatregelen

Wanneer door externe hulpverleners een diagnose van een leerstoornis gesteld wordt, kan de school bijzondere pedagogische maatregelen opstellen. Deze maatregelen ondersteunen de leerling bij het behalen van de eindtermen. We zetten deze maatregelen duidelijk op papier, in samenspraak met alle betrokken partijen. Op deze manier scheppen we duidelijkheid en wordt discussie vermeden. Op het einde van de lagere school bezorgen we deze maatregelen aan het CLB. Het CLB van de secundaire school kan dan samen met de ouders de betrokken leerkrachten inlichten over de leerstoornis van een leerling. Als er door een externe instantie of door het CLB een "attest leerstoornis" wordt uitgeschreven, kunnen de bijzondere pedagogische maatregelen ook in het secundair onderwijs doorlopen.